

Zondag 3 oktober 1915.

In een aangeplakte verordening doet de opperbevelhebber "Herzog a. von Württemberg" kond, dat van heden af alle verordeningen van het duitsch bestuur, betreffend het Etappengebied van de 4de Armeë, in het belgisch staatsblad moeten opgenomen worden. (17 sept. 1915)

De opperbevelhebber heeft ook besloten zinkmunt te laten slaan, ten einde te voorzien in het gebrek aan pasmunt: stukjes van 5, 10 en 25 centimen. Deze dragen op de eene zijde het opschrift Belgique, op de andere een leeuw binnen een krans. Niemand is verplicht voor meer dan 5 frank zinkmunt te aanvaarden.

Vrijdag na vele dagen aanhoudenden regen en stormbuien, was het weder mooi en lokte tot een avondwandeling uit. Het eenzaamste trekt het meest mij aan. In de Clementinelaan was geen schepsel te zien. De tram reed schier ledig voorbij. Aan de bijgebouwen van het Palace Hotel — veel verder — drentelde een schildwacht met hooge bajonnet op het geweer heen en weder.

In die laan zijn er geen winkels, niets dan gesloten huizen en voor ieder huis een tuintje met een ijzeren hek van de gaanpaden afgesloten. In sommige bloeien bloemen, in degene voor 't hotel, op heel de lange lengte staan er niet anders dan groene planten — ik meen die in alle seizoenen hun loof behouden — namelijk papenstruikjes, somber, laag, kerkhofachtig.

Bij het omdraaien aan den afgeronden hoek, komt ge op het ruim Maria-Henriette plein, vlak, effen blinkend met marmer of cement geplaveid, den lantaarnschijn weerkaatsend en... geen mensch daarop. Enkele rijtuigen en autos staan bij het stationsgebouw. En uit dat gebouw komt en nadert iets, eerst niet duidelijk uit te maken wat het is. En ik blijf staan met mijn begeleidster.

Juist voor ons trekt het voorbij: twee ambulanciers, die een berrie dragen, laag bij den grond gehouden, en zoo voorzichtig, voorzichtig als gold het een servies van het kostbaarste porselein. In die berrie ligt op den rug een onbewegelijke gestalte met de beenen recht uitgestrekt, de armen strak naast het lijf, in donker uniform, blinkglimpjes trillend uit de vergulde knopen op de borst en met het gelaat naar den hemel gewend, alles door halve duisternis omfloersd.

"Het zal een Franschman zijn, hij draagt een roode muts," meent mijn gezellin.

"Neen, meisje, geen roode muts, ziet ge niet, dat het een bebloed verband is rondom zijn hoofd?"

Onmiddellijk achter die in de helverlichte hall van het Palace Hotel verdwijnend, klagelijke groep, komt ook van 't station af een heel hooggewassen breedgeschouderde officier tusschen twee brancardiers van middelbare lengte. Ze steunen hem onder de hellebogen. Met het hoofd naar den grond, stijf als een mannekin, voet voor voet, trekt hij tusschen hen met smartlijke inspanning de hotelstoep op. Dat is slechts een heel klein, nietig gevalletje, dat aankomen van twee gekwetsten, in vergelijking met den gruwelijken wereldstrijd, die menschen neermaait als korenaren; maar bij dien aanblik, in die stille verlatenheid in die schorsing van verkeer op dat uitgestrekt plein, op dien heerlijken avond, is het alsof er iets begon te woelen in het gemoed: het wordt een lichamelijk lijden, dat u omschrijnt en den adem bevangt.

"O, waarom zijn wij hier gekomen, waarom hebben wij dat moeten zien!" jammert mijn begeleidster, een jong, eenvoudig, ontvankelijk, ongeleerd meisje, terwijl ze een snik laat hooren en aan hare oogen wrijft.

Het volgende komt van een officier, die, goed ingelicht, onbescheiden, verborgenheden van het leger aan een Gentenaar heeft medegedeeld:

In de laatste gevechten zijn tachtig duizend Duitschers gesneuveld, gevangen of vermist. Het gelukken van de doorbrekingspoging der Bondgenooten heeft aan een haar gehangen. De aankomst der beiersche troepen heeft den doortocht verijdeld, anders waren de Engelschen na enkele dagen zegepralend in Gent geweest.

Veertig officieren en honderd Duitschers, van een banket komend, te Nieuwpoort bij nacht, aan een

open brug zijn in de diepte gestort. Allen verdronken. De twee wachten, die aan de brug niet gewaakt hadden, hebben zelfmoord gepleegd. Dit nieuws wordt algemeen in de stad geloofd.

Virginie **LOVELING** (« *In oorlogsnood* »)